N°. 2070. 1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden ƒ 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 13 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 Februarij.

Ontwerp van Wet tot regeling van het Armbestuur.

XIII.

Wij meenen tot dusverre aan de ontleding van dit wetsontwerp al die zorg gewijd te hebben, welke van ons, om het gewigt der behandelde zaak, met regt mogt gevorderd worden. Aan het einde van onze taak gekomen, achten wij het naauwelijks noodig te zeggen, dat wij niet naar eene volledige beoordeeling der wetsvoordragt, in al hare artikelen, gestreefd hebben. Waar het voor ons voornamelijk op aan kwam, was, de beginselen ter toetse te brengen, van welke de Regering zegt uitgegaan te zijn en na te gaan, in hoeverre zij zelve zich aan die beginselen getrouw betoond heeft. Wij meenen duidelijk aangewezen te hebben, dat zij van die beginselen, op vele voorname punten, verre is afgeweken, in die mate zelfs, dat, wanneer zij in gebreke blijft de disharmonie tusschen hare beginselen en vele der door haar geformuleerde bepalingen op te heffen, het wetsontwerp ons ten eenemale onaannemelijk toeschijnt. Wij hebben die overtuiging in ons eerste opstel met nadruk uitgesproken; wij kunnen niet anders dan daarbij volharden en meenen dat onze overtuiging die zal geworden zijn van allen, die van Staatsarmverzorging en van alles, wat haar kan voorbereiden, afkeerig zijn: de wetsvoordragt immers leidt tot denzelfden toestand, waartoe vroegere ontwerpen, tegen welke bijna geheel Nederland luide protesteerde, den weg baanden, tenzij ze aanmerkelijk in velerlei opzigt gewijzigd worde. Wij hopen dat de Regering dit inzien en dat de Vertegenwoordiging hare betere zienswijze deelen moge. Dan is het te verwachten, dat er eindelijk dan toch eens eene betere regeling van het armbestuur, dan die waarover tegenwoordig zoo vele klagten, dikwijls echter ongegronde klagten! aangeheven worden, tot stand, en er een einde kome aan den nutteloozen en vervelenden strijd, die jaar op jaar betreffende de best mogelijke regeling van het armbestuur gevoerd wordt. Algeheele vrijlating — vrijlating, geene vrijmaking; want tot dusverre is nog in Nederland het liefdeplegen vrij! — algeheele vrijlating derhalve der kerkelijke liefdadigheid; ten ware de Regering met onze Bisschoppen en met de hoofden of besturen der protestantsche en andere kerkgenootschappen zich mogt kunnen verstaan betreffende deze of gene punten, waarin zij zamenwerking tusschen Kerk en Staat wenschelijk mogt achten; algeheele vrijlating, vervolgens, der bijzondere liefdadigheid, behoudens het eenige vroeger besprokene (zie ons N°. 2048) geval: ziedaar waarop alsdan vóór alles door de Regering zal gelet worden; ziedaar wat zij alsdan, geheel en onvoorwaardelijk, zonder eenige weerhouding of nevengedachte, zal eerbiedigen; met dit gelukkig gevolg, dat zij dan, vrij en ongehinderd, al hare zorgen zal kunnen wijden aan eene veelzins noodige verbetering in de organizatie van den openbaren onderstand. Daartoe bepale zij zich; van de op het terrein des openbaren onderstands wenschelijke hervormingen late zij hare aandacht niet afleiden door de zucht om in mindere of meerdere mate de hand te kunnen hebben in alle inrigtingen, ten behoeve der hulpbehoevenden door de kerkelijke of bijzondere liefdadigheid gevestigd en onderhouden — eerst maar den vinger, vervolgens de hand en eindelijk den geheelen arm. Zij zal daardoor het bewijs leveren, dat zij het grondwettelijk voorschrift niet alleen goed interpreteert, maar ook eerlijk wil toepassen; zij zal daardoor toonen van eene vroegere erroneuze opvatting, betreffende de verhouding tusschen Kerk en Staat, teruggekomen te zijn en den Nederlandschen volksaard te kennen; zij zal, ten slotte, daardoor aanspraak erlangen op de erkenning, dat zij eene verstandige Regering is, die zich weet te houden binnen de grenzen van hare magtsbevoegdheid, eensdeels, omdat zij, die grenzen te buiten gaande, inbreuk zou maken op anderer onschendbare regten en diensvolgens een hevigen en altijd noodlottigen tegenstand zou uitlokken, anderdeels omdat zij het bewustzijn heeft van dàn het nuttigst werkzaam te kunnen zijn, wanneer zij blijft op haar terrein en zich niet inlaat met zaken, die haar niet aangaan.

Ook de *Kerkelijke Courant*, schoon hulde brengende aan de beginselen, door de Regering in het wetsontwerp ter regeling van het armbestuur vooruitgezet, beklaagt zich nadrukkelijk over de magt, welke de Regering zich, ondanks hare beginselen en hare eerbiedige taal, bepaaldelijk over de kerkelijke liefdadigheid aanmatigt. Zij komt daartegen op in de volgende woorden:

»Of men geen regt had, juist met het oog op de in de Memorie van Toelichting voorop gezette beginselen meerdere verandering nog te verwachten! Zeker, ja! Nog altijd wordt den staat een magt gelaten, die zij niet bezit en die, ook daar, waar zij niet drukt, gevaarlijk is, omdat het beginsel van magt bij den staat over inrigtingen van kerkelijke liefdadigheid, niet strookt met de instellingen der diakonieën, niet overeenkomstig is met de tegenwoordige verhouding van kerk en staat en dus niet toegelaten worden kan.

»In de vrijheid leeft de liefdadigheid, in den druk vergaat ze en indien heden ligte drukking wordt geduld, wie zegt, dat zij morgen niet zwaarder wordt? Al is de zaak op zich zelve niet bezwaarlijk, dat de staat b. v. opgave eischt van de diakonieën, het *eischen* van den staat tegenover de kerk is juist, wat de zaak bezwaarlijk en gevaarlijk maakt."

Wij kunnen stellig verzekeren, dat er bij het Depart. van Oorlog volstrekt niets bekend is van het berigt, in het *Journal du Limbourg* voorkomende, dat de ligtingen van de vier laatste dienstjaren zouden worden opgeroepen. Dat berigt is alzoo ongegrond.

Wat aangaat een ander berigt, dat er honderd onder-officieren, [illegible] hebbende, gedurende twee jaren met den rang van onder-officier, zich zullen kunnen voorbereiden tot het afleggen van het officiers-examen, moet worden opgemerkt dat dit volstrekt geen nieuwe maatregel is, die eenigen schijn van ongerustheid zou moeten opleveren. Immers dergelijke examen van onder-officieren heeft sedert lang, laatstelijk nog in de maand October jl. te Breda plaats gehad. Het vindt plaats, om de onder-officieren meer uitzigt te geven, om tot officier te kunnen worden bevorderd. Dat is dus geen nieuwe of buitengewone maatregel.

En wat eindelijk betreft het berigt in de *Gron. Ct.* medegedeeld, dat de Regering aan de chefs van ieder regement infanterie aanschrijving heeft gedaan, om vóór 1 April aanst. duizend nieuw vervaardigde kapotjassen in gereedheid te hebben, enz.: ook dit is een maatregel, die jaarlijks plaats heeft tegen den tijd, dat de miliciens eener ligting in dienst worden gesteld. Het bedrag van 1000 is een bepaald gewoon getal. Die maatregel heeft alleen ten doel om te zorgen, dat de miliciens, bij hunne komst in de kazernen, behoorlijk gekleed en gekazerneerd kunnen worden. Ook dit is volstrekt geen buitengewone maatregel.

Uit een en ander blijkt alzoo, dat de opgemelde geruchten ten deele ongegrond, ten deele verkeerd voorgesteld zijn en dat er van den kant onzer regering, immers tot hiertoe, geene buitengewone verdedigings-maatregelen zijn genomen of bevolen.

Men schrijft ons uit 's Hage, dat in eene der eerste vergaderingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, na de hervatting der zitting, verlof zal gevraagd worden, om het ministerie of een der betrokken Ministers te interpelleren 1°. over onze buitenlandsche politiek; 2°. over de geruchten omtrent verandering in het belastingstelsel, in verband met de voortdurende *tijdelijke* waarneming van het Ministerie van Financien, door den Minister van Buitenlandsche zaken, en welligt omtrent nog andere meer of min gewigtige aangelegenheden.

Wij hopen derhalve, dat de leden der Kamer reeds spoedig in grooten getale zullen opkomen, en de Kamer zooveel mogelijk voltallig zijn zal; bij zoodanige diskussien toch, mag noode iemand, maar vooral geen voorstander van de konstitutionneele beginselen ontbreken.

(Handelsbl.)

De *Grondwet* van heden geeft den eersten der twee brieven, door den *schrijver van de Aprilbeweging* hem toegezonden, betrekkelijk het gerezen verschil over het aandeel daarin door de heeren Mulder en Montijn genomen. Die eerste brief bespreekt slechts den heer Mulder en de bekwame auteur bekent, dat hij omtrent dezen verkeerdelijk ingelicht is geweest in bewoordingen, die zijn eerlijk hart, ook voor wie daaraan, in allen gevalle zonder grond, mogt hebben getwijfeld, buiten kijf stelt. Ziehier wat hij schrijft:

»Vernieuwd onderzoek heeft mij geleerd, dat ik tijdens het neêrschrijven van mijn opstel voor *de Gids*, in dwaling was gebragt. De heer Mulder moge een zeer werkzaam aandeel hebben gehad aan de Vereeniging *Koning en Vaderland*, die op de verkiezingen van 17 Mei in vele districten een overwegenden invloed heeft uitgeoefend, — *aan het voorbereiden en ontwerpen van het Utrechtsche adres is hij vreemd gebleven.* Ik reken het pligt dat spoedig en openlijk te erkennen. En opdat niet mijne onjuiste voorstelling (op pag. 20 van mijn opstel) de kolommen van *de Gids* blijve ontsieren, zal op mijn verzoek bij het Maart-nommer een verbeterblad worden gevoegd, waarin men den oorsprong van het adres, voor zoover die bekend is of voor bekendmaking vatbaar is, met meer juistheid zal vinden uiteengezet. Ik zeg met opzet: *voor bekendmaking vatbaar*. Want het eerste vertrouwelijk gesprek tusschen de heeren Mulder en Montijn (gesteld ook, ik ware omtrent het tijdstip en het onderwerp van dat gesprek goed ingelicht geweest) had ik niet moeten meêdeelen; *de Nederlander* noemt dat teregt afkeurenswaard. Ik liet er mij toe verleiden in een »couranten-polemiek", toen mijn voorstelling — die ik op goede gronden voor juist meende te kunnen houden, die ik in ieder geval geheel te goeder trouw had gegeven — in *de Nederlander* »leugenachtig" werd genoemd. Zal ik bij het orgaan van den heer Groen voor mijne »onmiddellijk, met iedere fout en vergissing opgeteekende improvisatie", vergeving vinden? Ik weet het niet, en het is me onverschillig. Ik beken ongelijk, eenvoudig omdat het een eerlijk man behoefte is zijn karakter niet op te offeren aan eene kleingeestige eigenliefde, die zoo gaarne het *peccavi* binnen de lippen zou willen besloten houden.

»Dat de voorstelling, die ik in *de Gids* gaf en in *de Grondwet* nader ontwikkelde, naar mijne meening met de waarheid overeenkomstig was, zal voor den onpartijdigen lezer geen lang betoog behoeven. Duidt heel de vorm van mijn opstel in *de Grondwet* het niet aan? Of kon ik het niet, gelijk het volk zegt, vooraf op mijn vingers narekenen, dat de heeren Mulder en Montijn tegen mijn schrijven zouden opkomen, wanneer het onwaarheid behelsde? Ja, lokte ik dat zelf niet uit? Immers ja. Het is me echter aangenaam, nog een ander bewijs te kunnen bijbrengen, dat ik alleen heb meêgedeeld wat mij zelf, of liever in mijn bijzijn, verhaald was; — een geldig bewijs, ook *zonder* dat ik namen behoef te noemen. Want het is nu door een der hoofdleiders van *de Fakkel*, in het nommer van 27 Januarij, *openlijk erkend*, dat de auteur van *de April-beweging* alleen gebruik heeft gemaakt »van alles wat hem..... is medegedeeld." Dat het mij echter »door de hand der vriendschap, in confidentiële gesprekken" zou zijn meêgedeeld, moet ik ontkennen. Ik was er toevallig twee malen bij, dat over den oorsprong van het Utrechtsche adres met derden werd gesproken, openlijk en onbedekt, zonder eenigen den minsten aandrang tot geheimhouding.

»En hiermeê zou ik kunnen eindigen. Ik voeg er nog twee woorden bij.

»*Een wensch.* Ik zou, »met het oog op de historische waarheid," zeer gaarne zien, dat nu ten minste de *Nederlander* tot eene beantwoording van mijne vijf vragen overging. De *Nederlander* zegt, dat ze »uit verlegenheid en ter afleiding" door mij zijn gedaan. Laat het zoo zijn; — wat doet het er toe? Maar ze zijn »van ondergeschikt belang" zegt de *Nederlander*. 't Is bijna of de *Nederlander* dat »uit verlegenheid en ter afleiding" zegt. 't Is toch waarlijk — al het andere daargelaten — niet »van ondergeschikt belang", of de bewering, op gezag van den Kerkeraad door den schrijver van *de April-beweging* geuit, dat er voorafgaand »overleg met politieken" heeft plaats gehad, — met andere woorden: dat de beweging geen zuiver-kerkelijken oorsprong heeft gehad, al dan

niet met de waarheid overeenkomstig is. De *Nederlander* bedenke dat hij op die, zóó gestelde, vragen het antwoord niet *kan* schuldig blijven; — hij die altijd zoo haastig is met *dementis* te geven.

»*Eene vraag.* Niemand weet beter dan de Heer Groen, dat onjuiste voorstelling van een feit, voortgesproten uit geheel verkeerde inlichtingen, die men, *zoo men ook eenige inlichting uit afgeleide bronnen* voor juist mogt houden, eene juiste waardering van feiten niet uitsluit. Niemand weet beter dan de Heer Groen, dat voor »onwillekeurige vergissing" omtrent één punt, dat hij niet anders dan uit afgeleide bronnen *kan* weten — ik moet hier nogmaals op drukken — zelfs de meest »uitstekende beoefenaar der historische kritiek" blootstaat. En niemand weet beter dan de heer Groen, dat het volhouden van zulk eene vergissing, wanneer tegen hetgeen we tot in de kleinste bijzonderheden uit goede bronnen als waar meenen te weten, een naamlooze aanval geschiedt, in een couranten-polemiek, ik wil niet zeggen: vergeeflijk, maar natuurlijk is. Zal dan het orgaan van den Heer Groen ook nu nog, nadat zorg is gedragen dat de »onwillekeurige vergissing" ook uit het opstel zelf wordt weggenomen, blijven voortgaan met de geloofwaardigheid van den schrijver en de beteekenis van het opstel *uit hoofde van die vergissing* bij zijne lezers in verdenking te brengen?

»8 Febr. 1854. *De Schrijver van de April-beweging.*"

Wij lezen in den *Noord-Brabander:*

»Wij vernemen dat eergisteren avond namens de EE. PP. Redemptoristen door den heer Bijvoet, Notaris, de aankoop bepaaldelijk geschied is van den tuin gelegen tusschen de begraafplaats en de societeit de Unie, in de tweede Nieuwstraat, toebehoorende aan het armbestuur en in gebruik door J. van Aalst, voor eene jaarlijksche rente van *f* 300 met faculteit naar hun goedvinden te capitaliseren en de koopsom met fl. 7500 te voldoen. De goedkeuring van den gemeenteraad welke het Collegie van Regenten over de Godshuizen noodig heeft om den koop definitief toe te staan, zal nu weldra volgen en wij zullen ons alzoo kunnen verheugen een klooster van E. P. van de Orde des Allerheiligsten Verlossers in onze stad te zien oprijzen."

's GRAVENHAGE, 10 Febr. Z. M. de Koning heeft gisteren namiddag ten 5 ure in een plegtig gehoor ontvangen, Z. Exc. Don F. Bourman, nieuw benoemd gevolmagtigd Minister van H. M. de Koningin van Spanje bij het Nederl. Hof, tot het overhandigen van zijne geloofsbrieven, ter vervanging van Z. Exc. den Baron d'Arnaud, die naar Spanje zal terugkeeren tot vervulling van andere funktien. Z. Exc. werd daartoe door 's Konings Ceremoniemeester, gezeten in eene hofkoets, uit het *Hôtel de l'Europe* afgehaald en na afloop der plegtigheid op dezelfde wijs derwaarts teruggeleid.

— Bij besluiten der respektieve gemeenteraden, goedgekeurd door heeren Gedep. Staten van Zuidholland van 31 Januarij 1854, zijn finaal afgeschaft de kermissen te Molenaarsgraaf, Bleskensgraaf, Brandwijk, Vuilendam en Wijngaarden. — Ook te Nienwpoort, Groot-Ammers en Langerak, benevens te Oostvoorne e. a., hebben de gemeenteraden de kermissen of jaarmarkten afgeschaft.

— Dezer dagen is op de kust te Scheveningen eenig wrakhout aangespoeld, en eene scheepskist, gemerkt W. L. L., waarin behalve eenige goederen, zich een Hoogduitsch boek bevond, getiteld: *Diatetisch medecinisches Handbuch für Seeleute besonders für die Kauffartheyschiffer enz.*

— Men verneemt dat bij de hervatting der zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van het kollegie van den Hoogen Raad, zal worden ingezonden eene lijst van aanbeveling van zes kandidaten, om te voorzien in de vakature ontstaan door de benoeming van den heer Mutsaers tot minister voor de zaken der R. K. Eeredienst.

— Gisteren avond ten half zes ure is te Loosduinen gestrand een Groninger tjalk, geladen met tarwe, komende van Londen, bestemd naar Antwerpen en bemand met vier koppen, waarvan ongelukkigerwijze slechts twee schepelingen, de kapitein en zijn zoontje door de hulpvaardige menschlievendheid van eenige Scheveningers, gered zijn. De stuurman, een jongeling van 21 jaren en een matroos 17 jaren oud, vonden hun dood in de golven. De reddingboot van de Noord en Zuidhollandsche reddingmaatschappij had zich naar de plaats der stranding begeven, doch is niet tijdig genoeg kunnen aankomen.

Het was een Hanoveraansch schip, genaamd *Nepthunes*, kapt. Dickman, van Londen met Tarwe naar Antwerpen.

De Scheveningers, die menschlievend te hulp zijn gesneld, zijn: G. Brummelaar, zadelmaker, Leendert van der Zwan, Willem van der Toorn Dirkszoon, Arie Toet, Jacob Verburg, Arie Toet, Arie Toet Janszoon, Gerrit Harteveldt, Leendert Jol.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 Febr. Volgens tijdingen uit Konstantinopel van 30 Jan. is de minister van Oorlog, Mehemet-Ali vervangen door Riza-Pacha. Men wil zulks aangemerkt hebben als een gunstig teeken voor den vrede. Er bestaat echter geen enkele grond, welke deze gissing waarschijnlijk maakt, en de redeneeringen, die de dagbladen er op voortbouwen, zijn van geen solider gehalte, dan al diegenen, welke sedert de Oostersche quæstie in groote menigte zijn opgezet.

Dezelfde tijdingen melden ook, dat de eskaders op den 30 nog altijd weder voor Besikos ten anker lagen. Het schijnt echter als zeker te kunnen worden aangenomen, dat een gedeelte der eskaders, gelijk vroeger reeds gezegd is, zich naar de Zwarte Zee heeft begeven.

Te Radovitzi, in de provincie Arta is een opstand uitgebroken, welke naar men vermoedt in het geheim door Rusland is aangestookt. Sedert lang heeft men de vrees gekoesterd, dat de Russische staatkunde van hare gewone verradelijke middelen zou gebruik maken om onder de Grieken der Turksche provintien door hare handlangers ontevredenheid op te wekken en deze tot oproer aan te blazen. Kan Rusland op die wijze de Porte bemoeijelijken, dan zal het gewis niet in gebreke blijven er op de voordeeligste wijze partij van te trekken.

— Men verzekert op nieuw dat in den ministerraad, gehouden op de Tuilerien, besloten is tot het onverwijld afzenden van een expeditieleger naar Konstantinopel. Ook in Engeland zou men tot een dusdanig besluit zijn gekomen. In hoeverre deze geruchten waar zijn, zal moeten blijken, alleen is het vrij zeker, dat er zoo in Frankrijk als in Engeland buitengewone militaire werkzaamheden plaats hebben.

— Van het oorlogstooneel aan den Donau of in Azie zijn geen tijdingen ontvangen, die eenige belangrijkheid hebben.

— Het eskader, onder bevel van den admiraal Bruat, is uit Brest gezeild, koers zettende naar Algerie.

— Men vervolgt ijverig te Konstantinopel het onderzoek omtrent de onlangs ontdekte Russische zamenzwering in Bulgarije, die tot in de verwijderdste gewesten van het Turksch rijk vertakkingen heeft. Het hoofd der zamenzwering waarvan de voornaamste middenpunten Belgrado, Konstantinopel en Athene waren, is een grieksch priester genoemd Athanasius, een zeer ijverig intriguant die sedert tien maanden Turkije in alle rigtingen heeft doorgeloopen. Te Konstantinopel zijn 44 personen ernstig in die zaak gekonpromiteerd; onder dat getal bevinden zich vier Russische officieren en een kolonel, gewezen direkteur der Russische posterijen in de levant. Het stuk dat de Turksche policie op het spoor der zamenzwering heeft gebragt, is een brief, waarin twee der voornaamste eedgenooten aan Vorst Gortschakoff schreven, hem aanradende den Donau over te trekken, en hem verzekerende dat alles tot een opstand in Bulgarije gereed was.

ENGELAND.

LONDEN, 10 Febr. De heer von Brunow, gezant van Rusland, heeft deze hoofdstad verlaten.

— Al de dagbladen deelen het berigt mede van eene poging tot inbraak in het kasteel van Windsor, welke door eene toevallige omstandigheid werd verijdeld. Kolonel Wood, die in dienst van Prins Albert staat, kwam Maandag nacht te Windsor aan, en begaf zich langs een bijzonderen weg door den tuin van het kasteel naar het paleis, toen hij op zeven of acht mannen met zwart geverfde gezigten stiet, die bij zijne nadering de vlugt namen. Een schildwacht, op het terras van den zoogenaamden toren van den Prins van Wallis, had gedreigd op hen te zullen vuren, hetgeen hen echter niet had afgeschrikt. De plotselinge verschijning van kolonel Wood bragt hun zeker in den waan, dat eene patrouille hun op de hielen zat. In de beneden verdieping van genoemden toren was het tafelgoud der koninklijke familie, hetgeen de dieven zeker had uitgelokt.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 7 Februarij. Naar men verneemt, hebben de Groothertogelijke, Badensche en de Hertogelijke Nassausche Regeringen, zich bereids tot Rome gewend, om wegens de Kerkelijke quæstie regtstreeks met den H. Stoel te onderhandelen.

— Men schrijft uit Freiburg 6 Febr. Het betreft thans de vereffening van het kerkelijk konflikt niet, maar wel de vraag hoe men zich gedragen zal tot zoolang de Paus zijne hooge beslissing zal hebben te kennen gegeven nopens eenige Zijner Heiligheid voorgestelde quæstien. De Badensche Regering weet, door het antwoord dat haar gezant de heer Von Weysenburg te Weenen van den kardinaal-Nuntius Viale Prela ontvangen heeft, dat aan eene onderhandeling met den H. Vader, alvorens de bekende ordonnantie van 7 November des vorigen jaars opgeheven zij, niet te denken is; zij wil alzoo die ordonnantie intrekken, maar om deze gedwongene haren trots kwetsende toegevendheid te vergoeden, begeert zij van den Aartsbisschop de onvoorwaardelijke intrekkingen der bestaande exkommunikatien. Zoo veel mij bekend is heeft men van hier naar Karlsruhe het antwoord gezonden, dat de vervulling van dezen tegenovergestelden eisch onmogelijk was, wijl slechts de geexkomuniceerden in persoon hunne wederopneming in de Kerk kunnen bewerkstelligen. Hierop is verder niets vernomen geworden en men kan mitsdien niet zeggen, dat een Interim tot stand is gekomen. Mogt zulks het geval zijn, dan zal, naar men verneemt, de graaf van Leiningen van Billigheim, een Katholiek en zeer achtenswaardig man, als buitengewoon gezant der Regering naar Rome vertrekken. Maar, waarover zal hij onderhandelen? Wat de H. W. H. Aartsbisschop gedaan heeft, is niet slechts door den H. Vader goedgekeurd, maar tevens geprezen geworden en, komen de bijzondere eischen van het bovenrijnsche episkopaat ter sprake, dan betreft het uitsluitend de vraag, of, in art. VI der bul ***Ad Dominici gregis Custodiam***, onder de daar verzekerde gansch bisschoppelijke jurisdictie vervat zijn of niet. De beslissing komt natuurlijkerwijze enkel en alleen den H. Vader toe, en zal mitsdien niet veel tijd vereischen. Daarom, en wijl men bezorgd kon zijn, dat het der Regering slechts om tijd te winnen te doen is, heeft onze Aartsbisschop, die het beroep op Rome niet anders dan goedkeuren kan, dadelijk te kennen gegeven, dat hij dra wederom daadwerkelijk zou optreden. Ziedaar de toestand der kerkelijke geschillen in Baden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 11 Februarij.

GETROUWD (9 Febr.): C. G. W. Wolterding met A. Vosteen.
OVERLEDEN (5 Febr): B. Krook, 74 j. - G. M. C. Lurasco, 16 m. — (8 Febr.): H. Blikman, 64 j.

HANDELSBERIGTEN.

Overzigt der Week.

AMSTERDAM, 11 Februarij.

KOFFIJ. Met dit artikel was 't in deze week buitengewoon stil en lusteloos; behalve de afdoening uit de eerste hand van 3520 balen goed ordinair *Padang*, waaronder 2580 balen tot 31 cs. en 940 balen tot $31\frac{1}{2}$ zijn er geene verkoopen bekend geworden. — De nominale waarde van goed ordinair *Java* is op 32 cs ordinair op $31\frac{1}{2}$ aan te nemen.

THEE zonder bepaalde omzettingen vrij goed op prijs gehouden,

TABAK. *Marijland* blijft steeds zeer gewild, vooral in de ordinaire soorten. In deze week waren er verscheidene eerste hands partijen op zeemonsters ter markt, waarvan ruim 40 vaten tot stijve prijzen van 28 tot 32 cs. na kwaliteit, in andere handen zijn overgegaan. — Ook heeft zich de stemming in de *Java* soorten iets verbeterd, sedert de onderhandsche afdoening voor de Oostenrijksche Regie, der partij van 167 pakken Plantage *Cuba*. — In veiling is het merk *Nicot* 70 pakken zoo gezond als beschadigd, boven taxatie van $28\frac{1}{2}$ cs. tot 132 cs. verkocht geworden, bestaande in ordinair licht binnengoed tot volbladdig helderbruin iets gespikkeld dek; terwijl het merk V S 1303 pakken grootendeels beschadigd zeer ordinaire kwaliteit en gedeeltelijk slegt brandend van 4 tot $29\frac{1}{4}$ cs., nemers heeft gevonden. — Eene partij van 74 pakken en 51 rollen *Brazil* directe aanvoer, wordt binnenkort aan de markt verwacht.

In veiling tegen 16 dezer 61 vaten *Maryland*, alsmede eene partij *Amerik Steelen.*

SUIKER. *Ruwe.* Van de aangekomene toevoeren, is er nog slechts een partijtje van 46 vaten *Surinaamsch* ter markt gebragt en tot *f* 26 voor goed Melis Suiker op nieuwe konditie met 15 % Tarra en $1\frac{1}{2}$ % diskont per kontant, pary *f* 2[illegible] oude konditie, verkocht geworden. — Ook met *Geraffineerd* voor uitvoer is het zeer stil gebleven, en alleen maar kleinigheden zijn verkocht geworden tot de volgende prijzen: *Crushed* N S R superfine *f* $36\frac{1}{2}$, N°. 2 *f* $34\frac{1}{2}$, N°. 3 *f* $33\frac{1}{2}$; B K N°. 1 *f* $32\frac{1}{2}$, N°. 2 *f* $31\frac{1}{2}$; B & H N°. 1 *f* $32\frac{1}{2}$, N°. 2 *f* $31\frac{1}{2}$; S & T N°. 1 *f* $32\frac{1}{2}$, N°. 2 *f* $31\frac{1}{2}$, N°. 3 *f* $30\frac{1}{2}$; W Z & T & C *f* $31\frac{1}{2}$. — In *Consumtie* kan men als volgt teregt: *Melis Stoom* N S R N°. 1 *f* 69, N°. 2 *f* 65, N°. 3 *f* 63 a *f* 64; B K *f* 62 a 63; B & H *f* 61; S & T N°. 1 *f* 63 a 64, N°. 2 *f* 62 a 63; W & Z *f* 60. — *Basterd* n. geel *f* 49 a 52, helbruin *f* 46 a 48, bruin *f* 44 a 45. — *Stroop.* Stoom *f* 3[illegible] O F *f* 32 a 33.

SPECERIJEN. Hierin heeft men geen den minsten omzet te vermelden en de prijzen blijven stationair.

RIJST. De omzet bepaalde zich uitsluitend tot eenige orders voor het binnenland. *Aracan* gepeld *f* $10\frac{1}{2}$ a $11\frac{1}{2}$; gepeld *Java*, ordinair *f* $10\frac{1}{2}$ a 11, blank *f* $11\frac{1}{2}$ a 12; gepeld *Tafel* *f* $13\frac{1}{2}$ a 14.

GEDROOGDE FRUITEN. *Zantische Krenten* v. n. 1854 zijn van *f* 30 tot 36 na kwaliteit zeer gezocht en bijna opgeruimd. — *Rozijn.* Van Nieuw Smirna, niet mooi, zijn 118 vaten tot *f* 17 en *f* $17\frac{1}{2}$ uit de eerste hand afgedaan.

POTASCH. Met eenige aanvoeren prijshoudend; Petersburger nieuwe *f* $14\frac{1}{2}$ a $14\frac{3}{4}$, jarige *f* $14\frac{1}{4}$ E.

VERFWAREN. *Indigo.* Onveranderd, de handel blijft zich echter tot zeer kleine partijtjes bepalen. *Cochenille.* 6 kisten *Java* van den voor uitvoer meerendeels tot vorige prijzen. *Verfhouten.* Niets meldenswaardig is gepasseerd, prijzen geheel onveranderd. *Quercitroen.* Zonder verandering van prijs, met zeer weinig handel. *Harst.* 25 vaatjes *Bruine* bragten iets hoogere prijzen op voor binnenlandsch gebruik. *Terpentijn Olie.* Meerder gevraagd en prijzen wel zoo aangenaam. *Zwavel.* Voor *Geraffineerd* bestond eenig meerdere vraag voor *Ruwe Secunda* zijn 25 ton met *f* $4\frac{1}{2}$ betaald, en alzoo nog 100 ton te koop. — *Salpeter.* De 1444 balen d. 8sten dezer te Rotterdam in veiling geweest: zijn hoog verkocht, vooral het betere gedeelte. — Voor *Chili Salpeter* werdt te vergeefsch *f* $11\frac{1}{2}$ geboden. — *Meekrap.* Blijft in eene gedrukte stemming, doch tot verlaagde prijzen komt er iets meerder koopl[illegible].

STERKE DRANKEN. *Arak* en *Rum* blijven steeds gewild. — *Genever* 100 % eerste soort *f* 26, tweede soort *f* 25. — *Moutwijn* 91 % *f* $20\frac{1}{2}$ pr. vat a kontant.

[illegible]. *Banca Tin* [illegible] op ƒ 77½ à 78 gehouden. — *Koper.* [illegible] van Rusland is onze eerste hand [illegible] wederom vermeerderd, met genegen verkoopers tot de bestaande prijzen. — In veiling zijn, tegen 7 Maart aangeslagen 100 kistjes Japansch Koper.

VETWAREN. *Talk* en *Smeer* iets minder vast. — *Traan* iets meer gevraagd en onveranderde prijzen. — *Rondvisch* ƒ 8 a 8½. — *Patentolij* ƒ 41½ a kontant. — *Ansjovisch* nominaal. Nieuwe ƒ 15 à 16, jarige ƒ 14 a 15, van 1850 ƒ 12 à 13.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 10 Febr. Rogge. In het laatste der vorige en in het begin dezer week, zijn vorige partijen ligt gedroogde tot merkelijk lager prijzen afgegeven, als: 141/2 ℔ N. Archangel ƒ 306 1/m; 140/2 ℔ o. dito ƒ 300 6/w., later ƒ 308 1/m.; 142/2 ℔ Petersburg. ƒ 308 6/w.; 143/2 ℔ Archang. ƒ 308 1/m., ƒ 311 6/w. Van hard gedroogde werd alleen verkocht: 142/2 ℔ Reval ƒ 347 3/m.; 143/2 ℔ dito ƒ 351 3/m.

Gerst werd naar deugd tot de volgende verminderde prijzen afgedaan: 128/2 ℔ Koersche ƒ 249, 252 6/w.; 129/2 ℔ dito ƒ 250 6/w. en 3/m.; 130/2 ℔ Libau ƒ 256 3/m.; 128/2 ℔ Koersche ƒ 246, 248 6/w.

Moutwijn. Zaturdag vertoonde zich minder vraag à ƒ 20¾ en was reeds Maandag à ƒ 20½ en Dingsdag à ƒ 20 naar genoegen te koopen, Woensdag bleef er tot dezen prijs vraag over, gisteren en heden werden verscheidene posten à ƒ 20¼ afgezet.

Jenever ƒ 24.75. — Amst. Proef ƒ 26.00.

MIDDELBURG, 9 Febr. Tarwe. puike Zeeuwsche ƒ 15, ƒ 15,25 en 15,50; puike jarige Walchersche puike Nieuwe ƒ 15, 15,50 en ƒ 17,75. — Rogge. Puike Axelsche ƒ 12 à ƒ 12,25; Vlaamsche en Noordbrabantsche ƒ 12. — Gerst. Puike Winter ƒ 8; dito Zomer ƒ 6,75. — Walchersche Witteboonen ƒ 13 a 13,50 naar deugd; Dito Bruineboonen ƒ 15 a a ƒ 15,25; Walchersche Paardeboonen ƒ 8. — Walchersche Groene Erwten ƒ 11,50 a 11,75, groote ƒ 12 a 12,50. — Zeeuwsche Paardeboonen ƒ 7; Zeeuwsche Groene Erwten ƒ 10 a 10,50. — Boekweit. Noordbrabandsche ƒ 8 a 8,25. — Koolzaad ƒ 13,50. — Raap-Olie ƒ 41,50. Patent-Olie ƒ 43,50. Lijn-Olie ƒ 35 pr. Vat. — Harde Lijn-Koeken ƒ 11,50 per 104 stuks.

ANTWERPEN, 10 Febr. *Graanmarkt* zonder zaken, alleen in Tarwe zijn kleine partijtjes verhandeld.

Huiden. De verkoopen in deze week hebben bestaan uit 13200 stuks drooge en gezouten Buenos Ayros en Rio Grande.

Potasch. Hiervan zijn 150 vaten Amerikaansche afgedaan.

Tabak. Wij hebben den verkoop van 101 vaten Kentucky te vermelden.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	Rente	10 FEBR. 4 u. gebl.	11 FEBR. 4 u.	à		gebl.
Nederl., Werkel. Schuld	à 2½ pCt.	$59\frac{5}{16}$	59¼	à	59½	59¼
Dito Dito	3 »	71	71⅛	»		
Dito Dito	4 »	$88\frac{11}{16}$	88¾	»	89	88⅝
Amortisatie	3½ »			»		
Handel-Maatschappij	4½ »			»		
Haarlemmermeer	5 »			»		
O. I. Leening 1844	4 »		88½	»		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ »			»		
Dito Hollandsche dito				»		
Obligatiën	4½ »			»		
België, Certifikaten	2½ »			»		
Dito	4½ »			»		
Dito *Rothschild*	2½ »	46¼		»		
Frankrijk, Certifikaten	3 »			»		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 »	101¼	100⅛	»	100¾	100½
Dito A°. 1828—1829	5 »	100⅛		»		
Inschr. op 't Grootboek	6 »			»		
Dito Certifikaten	5 »	[illegible]		»		
Certifikaten te Hamburg	5 »	94		»		
Negot. 1831 en 1833	5 »	[illegible]		»		
Negot. 1840	4 »	83¾	84	»		
Dito *Stieglitz*	4 »	83¾		»		
Dito Nieuwe	4 »			»		
Nieuwe Engelsche	4½ »	89	89	»		
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1 »	18⅞	18⅞	»	19	
Nieuwe	3 »	40⅛	40½	»		
Binnenlandsche	3 »	85¾	$35\frac{11}{16}$	»	35⅞	
Cert. Coup. Sp. Com.		$4\frac{1}{16}$	4¼	»	$4\frac{1}{16}$	
Amortisable Schuld		4		»		
Portugal, te Londen	3 »	$34\frac{7}{16}$	$34\frac{7}{16}$	»	34½	
Dito Uitgestelde			14⅛	»		
Weener Bank	5 »			»		
Dito	4 »			»		
Metalliek 1816—1852	5 »	65¾	65⅝	»	66	
Dito 1847	2½ »	83⅞	34	»	34⅛	
Dito 1851 en 1852	2½ »	33⅞	34	»	34⅛	
Dito 1849	5 »	82⅞	83¼	»	83½	83½
Dito Letter B	5 »	82⅞	83¼	»	83½	83½
Aand. ƒ 500 bij *Rothsch.*				»		
Dito 250 dito 1839				»		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 »			»		
Polen, Obligatiën	4 »	74	73¾	»		
Aandeelen 1835				»		
Dito met Loting fl. 500				»		
Sardinië, te Londen	5 »			»		
Denemarken, dito	5 »			»		
Peru, dito	4½ »	62		»		
Grieken, te Londen	5 »			»		
Philadelphia, bij *Hope en C°.*	5 »			»		
Dito te Londen	6 »			»		
Dito Bank		3¾		»		
Louisiana, te Londen	5 »			»		
Brazilië, te Londen 1824	5 »	93¼		»		
Dito 1843	5 »			»		
Grenada, dito à £ 100	2½ »	18⅞		»		
Dito Uitgestelde		7⅛	7⅛	»		
Ecuador				»		
Mexiko, te Londen £ 100	3 »	$24\frac{13}{16}$	$24\frac{9}{16}$	»	$24\frac{11}{16}$	24⅝
Dito Onbepaalde	3 »	$24\frac{15}{16}$	$24\frac{9}{16}$	»	$24\frac{11}{16}$	24⅝
Venezuela, te Londen	3¾ »	28	28	»	28⅛	
Dito Uitgestelde	1 »	12	11⅞	»	12	

Onze fondsenmarkt was heden echter bij tragen handel in eene betere stemming dan gisteren, doch blijft later door eenige verkoopers weder iets flaauwer als in den aanvang.

Koers van het Geld. Beleening 2½ pCt.; Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 3 pCt.

Te Rotterdam zijn afgedaan 1900 kranjangs Java Suiker zeilende p. *Vidal* tot ƒ ¼ boven November veilingsprijs, alsmede 4200 balen Padang Koffij van 31 tot 33½ cents na kwaliteit.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	ƒ 55½		Livorno	2/m.	ƒ 38⅛
»	zigt	» $56\frac{1}{16}$		Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55		Petersburg	»	» 1.80
»	½/m.	» 55⅜		Weenen	6/w.	» 26¾
Madrid	3/m.	» 242		Augsburg	»	» 35¼
Cadix	»	» 242		Frankfort	»	» 98½
Seville	»	» 239		Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 240		»	zigt	» 35½
Lissabon	»	» 40¾		Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 40¾		»	zigt	» 11,65
Genua	2/m.	» 45¼		Rotterdam		» ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 9 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 50, 1840, 1842 4½ pc. —, 1852, —; Spanje 1—3 pc. $18\frac{11}{16}$; Binnenl. 3 pc. 36; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 69.

PARIJS, 10 Febr. Fransche 3 pc. 68.90; 4½ pc. 98.—; Bank-Aktiën ——; 3 pc. Spanje 35⅞; id. 1 pc. —; 4½ pc. Rusland —; Met. 5 pCt. —; Rom. Leening 1850 86.

LONDEN, 11 Febr. Consols 91½ a 91⅝; 3 pc. Spanje buitenl. 40 a —; 1 pc. dito 18⅞ a 19⅛; Comité-Bewijzen 4 a ; Passive 4 a —; Rusl. 5 pc. 105 a —; 4½ pc dito 90½ a ; Holl. 4 pc. 91 a —; 2½ pc. 60½ a 61½; Braz. 97 a —; Peru 4½ pc 66 a —; Gren. uitg. 6⅝ a ; id. werk. 18¾ a —; 3 pc. Mexiko 25⅛ a 25⅝; 4 pc. Portugal 37 a 39; Ecuador 4 a —; Wissel op Amst. 11.15½. Parijs —.—; Hamburg 3 m. —.—.

WEENEN, 10 Febr. Met. 5 pc. 89⅜; id. 4½ pc. 79¾; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 12.32, Amst. 107½; Parijs 151; Goud 34; Zilver 28.

BERLIJN, 10 Febr. 3½ pc. Pruissische Staatschuld —; 4½ pc. Rusland 86⅛; 5 pc. 102½; Wissel op Londen 3/m. 6 Th. —; Parijs —; Amst. —; Ween. —; Petersb. —.

HAMBURG, 10 Febr. Spanje 3 pc. 33⅝; id. 1 pc. 18⅛; Sardinië 5 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 13 3½; Amst 35 80.

FRANKFORT, 10 Febr. Met. 5 pc. 69, 3 pc. Spanje binnenl. 36⅛; id. 1 pc. 18⅞; Wissel op Londen 3/m. ——; Parijs —; Amsterdam ——.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 10 Febr. W. J. Hilbrands, Wendelina, Triest. W. J. de Vries, Jantina, Livorno.

GEARRIVEERDE SCHEPEN.

[illegible] Jan. [illegible] B. 56° [illegible] L. Sara Johanna, [illegible] H. Swelis, [illegible] Batavia n. Amsterdam Rabenhaupt, kapt. [illegible] Eukens van Tjilatjap n. [illegible]

BOEKAANKONDIGING.

Er is eene nieuwe uitgaaf van den Syriakschen tekst der twee brieven van den H. Clemens aangekondigd, ter drukkerij van C. J. Fonteyn, te Leuven, die daarvan een prospektus in de wereld heeft gezonden. Wij meenen daarop de aandacht onzer lezers een oogenblik te moeten vestigen door mededeeling van eenige bijzonderheden, die wij aan het prospektus ontleenen.

Die uitgaaf wordt bezorgd door den Eerw. hoogleeraar van de katholieke universiteit van België, J. Th. Beelen, een achtingswaardig stad- en landgenoot, die zijn vaderland tot eer strekt, middelerwijl hij zich in de geleerde wereld van Europa een verdienstelijken naam heeft gemaakt, door de vruchten van zijn arbeid omtrent de H. Schrift en de Oostersche talen, bereids in het licht gegeven. Eene reden te meer, waarom de nieuwe uitgaaf van des H. Clemens schrijven met belangstelling in Nederland zal worden ontvangen.

Deze twee brieven van den H. Clemens, die, oorpronkelijk in het Grieksch geschreven, bij den heiligen Hieronimus en Epifanius bekend waren, werden geacht met vele andere monumenten van de christelijke oudheid verloren te zijn gegaan; toen in het midden der vorige eeuw WETSTEIN ze in eene Syriaksche vertaling ontdekte, geplaatst aan het slot van een Syriaksch handschrift des Nieuwen Testaments, hem van Aleppo toegezonden. Dit handschrift, het eenigste dat in Europa bekend is, berust in de boekerij van het Remonstrantsch Seminarie te Amsterdam. Wetstein gaf deze Syriaksche vertaling uit en voegde er zijne Latijnsche vertaling bij. Deze Syriaksche tekst en deze Latijnsche vertaling werden vervolgens overgenomen in de *Bibliotheca veterum Patrum* van GALLANDI, door pater FINETTI. In 1827 gaf de Benediktijner monnik van Mariaberg, pater ZINGERLE, een geleerde Orientalist, eene Duitsche vertaling naar den Syriakschen tekst. Men heeft daarvan ook Fransche vertalingen gemaakt, maar slechts naar de Latijnsche overzetting van WETSTEIN. Er zijn er dus slechts twee, die van WETSTEIN en die van ZINGERLE, die naar den Oosterschen tekst zijn bewerkt.

Men kan omtrent den inhoud dezer twee brieven van den H. Clemens in het algemeen zeggen, dat de H. Opperpriester in den eersten den lof van den maagdelijken staat verkondigt, en in den tweeden onderrigtingen geeft hoe men in dien staat moet leven. Beide kostbare gedenkstukken, die het kleine getal schriften vermeerderen, welke ons van de Apostolische vaders zijn overgebleven, hebben tevens eene zeer groote waarde voor de kanon der heilige boeken en de dogmatieke traditie. Met der daad, behalve verscheidene plaatsen uit de boeken van het Oude Testament, vindt men daar woordelijke aanhalingen van teksten uit bijna alle boeken van het Nieuwe Testament. En wat de dogmatiek aangaat, het is genoeg te zeggen, dat de voornaamste artikelen van het geloof daarin openlijk worden beleden. Alzoo ziet men daar duidelijk aangegeven het geheim der H. Drievuldigheid, de menschwording van den Zoon Gods, de godheid van Jezus Christus, Zijn kruisdood ter voldoening voor onze zonden, de ongeschonden reinheid der Moeder Gods, de ongenoegzaamheid van het geloof alleen om tot de eeuwige zaligheid te komen, de noodzakelijkheid en de verdiensten der goede werken, de bijstand der gratie, de H. Kommunie, de voorrang van den maagdelijken staat boven den gehuwden, met nog vele andere punten van de katholieke leer. In een woord, de geleerde bewerker aarzelt niet te verzekeren, dat, met opzigt tot de dogmatieke en kanonieke getuigenissen, deze twee brieven van den den H. Clemens kostbaarder zijn voor den theologant, dan al de brieven van den H. Ignatius te zamen.

De eerw. heer Beelen geeft de volgende beweegredenen, die hem eene nieuwe uitgaaf dezer brieven hebben doen ondernemen.

Weinig tevreden zoo met de editie van den Syriakschen tekst van WETSTEIN, als met zijne latijnsche overzetting, trachtte hij het manuscript in handen te krijgen, waarvan deze zich bediend had. De hoogleeraar JUIJNBOLL, professor voor de Oostersche talen aan de Universiteit van Leyden, wees hem de plaats aan waar het berustte. En door de dienstvaardige bemiddeling van den hoogleeraar DES AMORIE VAN DER HOEVEN, professor aan 't Seminarie der Remonstranten te dezer stede, werd het hem gedurende verscheidene maanden toevertrouwd. De vergelijking nu van het handschrift met den tekst van WETSTEIN heeft hem overtuigd, dat deze Syriaksche uitgaaf veel te wenschen overlaat met betrekking tot de naauwkeurigheid, en zelfs dat zij vol fouten is, die aan dien geleerde te wijten zijn. De plaatsen waar WETSTEIN de punten, die de klinkers aanduiden, heeft achtergelaten of verkeerdelijk geplaatst, zijn ontelbaar; daarenboven heeft de heer BEELEN in zijne editie tot 126 fouten aangetroffen in het overschrijven der medeklinkers. Finetti, toen hij den tekst van WETSTEIN overschreef, verbeterde eenigen dier fouten, maar integendeel, maakte er eenige nieuwe fouten bij, waaraan zijn voorganger geen schuld had. Daarenboven is de Latijnsche vertaling van WETSTEIN niet alleen nu en dan zeer duister, om niet te zeggen onbegrijpelijk, maar hij begaat maar al te dikwerf den grooten misslag van den zin te verwringen en den auteur toe te dichten, wat hij niet gezegd heeft. De duitsche overzetting van pater ZINGERLE is veel beter dan de latijnsche van WETSTEIN; maar, behalve dat zij al te vrij is, heeft de bewerker niet overal even goed den zin van den auteur gevat.

Eene nieuwe editie van den Syriakschen tekst en eene nieuwe vertaling zijn dus allezins wenschelijk.

De heer BEELEN heeft zijn arbeid in vier afdeelingen gesplist.

De eerste afdeeling, die de *prolegomena* bevat, zal eene beschrijving geven van den Syriakschen kodex, waarin de twee brieven van den H. Clemens zijn gevonden, en mededeelen hoe er de tekst uitziet. Daarna zal eene beknopte letterkundige geschiedenis dezer twee brieven volgen. Vervolgens zullen worden voorgesteld de bezwaren tegen de authenticiteit ingebragt, en zal de onhoudbaarheid daarvan worden aangetoond; ter welker gelegenheid nog een nieuw, tot dusver onbekend bewijs, door een bekwamen navorscher, als wij ons niet vergissen, te Londen gevonden, tot bevestiging der authenticiteit dezer eerbiedwaardige gedenkschriften zal worden bijgebragt.

In de tweede afdeeling zal hij den Syriakschen tekst naauwkeurig naar het handschrift geven; en dewijl het handschrift hier en daar eenige schrijffouten bevat, zal hij die verbeteren, maar tevens in de noten, aan den voet der bladzijde geplaatst, de letter van den tekst met de reden der verbetering trouw opgeven. In die noten zullen tevens worden medegedeeld de fouten die in de uitgaven van WETSTEIN en FINETTI voorkomen. Tegenover den tekst zal geplaatst worden de nieuwe vertaling in het latijn, door den heer BEELEN naar het handschrift bewerkt. Aan den voet dier latijnsche overzetting zullen ophelderende noten worden geplaatst, en theologische bemerkingen ten voordeele der katholieke geloofsleer.

In de derde afdeeling zal de tekst nogmaals worden gegeven, maar met klinkpunten voorzien tot gemak der genen, die in de studie dezer taal niet ver zijn gevorderd. Te dien einde zullen daaraan worden toegevoegd taalkundige noten, om de moeijelijke plaatsen te verklaren. Daar ook zal de kritiek geleverd worden van de vertalingen van WETSTEIN en ZINGERLE.

Eindelijk in de vierde afdeeling zal beurtelings de Latijnsche vertaling van WETSTEIN en de Duitsche van ZINGERLE worden geleverd, de eenige vertalingen, die tot dusverre naar het Syriaks zijn bewerkt. Aan het slot van het handschrift komen eenige onuitgegeven Syriaksche fragmenten, die tot de gewijde Exegese betrekking hebben. Zij zullen aan de uitgaaf van den heer BEELEN worden toegevoegd met eene door hem bewerkte Latijnsche vertaling.

Een *index van zaken en woorden* besluit het boekdeel.

Het zal worden uitgegeven in groot 8°, tegen den prijs van 8 fr. en in groot 4°, tegen den prijs van 12 franks.

Waarlijk een te geringe prijs, dan dat dit, voor elke bibliotheek van een theologant zoo kostbaar werk, niet een groot aantal van inschrijvers zou vinden, wier namen in het boekdeel zullen worden vermeld.

Wij achten 't, na het bovenstaande, onnoodig hier iets ter verdere aanbeveling bij te voegen, buiten den wensch, dat gebrek aan de kennis der Syriaksche taal niemand moge verhinderen op de nieuwe uitgaaf van Clemens brieven in te teekenen. Ook voor hem, die de kennis der Oostersche talen mist, is deze uitgaaf allerbelangrijkst, omdat de geleerde bewerker getracht heeft zijne ophelderingen en verklaringen onder het bereik van een elk te brengen.

Advertentiën.

(3718) **Lees dit!**

Door toeval wordt tegen 1°. Mei ter overneming aangeboden: Eene **VROUWELIJKE AFFAIRE** in **Grof en Fijn Aardewerk, Borstelwerk**, enz. enz., welke sinds zes jaren bestaan heeft. Het Huis voor een zeer matigen prijs daarbij te Huur.

Ook biedt men te Koop aan: Eenige **Boekbinders-Gereedschappen**, waaronder drie Persen met Snijpers en toebehooren, 50 groote en kleine Persplanken, Naaibank en meer andere Gereedschappen. Adres met *franco* briefjes onder Lett. C. C. bij den Uitgever dezer Courant, waar men tevens inlichting kan bekomen.

(3692) Bij J. J. ARKESTEYN EN ZOON, te *'s Hertogenbosch*, komt van de pers, en is alom verzonden:

A. Gretsch, Overwegingen over het Lijden van JESUS CHRISTUS, in veertien Vaste-Predikatiën. Naar het Hoogduitsch. Eerste Deel. Kerkelijk goedgekeurd. *f* 1.50.

Deze Lijdensoverwegingen, die zich in formaat en letterdruk bij de *Leerreden* van denzelfden redenaar aansluiten, en dus ter completering der laatste onvermijdelijk noodzakelijk zijn, maken echter ook een *geheel* op zichzelve uit, dat door de niet-bezitters der *Leerreden* met vrucht kan gebruikt worden. De naam van GRETSCH, als Kanselredenaar, is, ook zelfs reeds in *Nederland*, te gunstig bekend, dan dat het niet overtollig zoude zijn, hier iet ter aanprijzing dezer Overwegingen bijtevoegen. Al wie in de Leerschool des Christens — het bittere lijden des goddelijken Verlossers — met vrucht wil onderwezen worden, die neme dit uitmuntende leerboek in de hand, en hij zal bevinden, dat het goddelijk geheim des Verlossingswerks in hetzelve niet slechts op de kernachtigste, en tevens zielroerendste en zalvendste wijze is voorgedragen, maar dat ook de taal des redenaars met dezelfde hoedanigheden op de vloeijendste, zuiverste en getrouwste wijze in het Nederduitsch is wedergegeven. — Met nog één dergelijk deel, hetwelk reeds ter perse is, zullen deze Overwegingen waarschijnlijk compleet zijn.

Nog hebben zij uitgegeven en debiteren met het beste succes de volgende voor den H. Vaste-Tijd zoo geschikte en nuttige werken:

Becker (Gotfried), zeven Overwegingen van het lijden onzes Heeren JESUS CHRISTUS, of Vaste-Predikatien, voornamelijk voor de Landlieden, gr. 8vo, 112 pag., Kerkelijk Goedgekeurd. . . . . . *f* 0.45.

Beugels (H. J.) Meditatiën op het lijden onzes Heeren JESUS CHRISTUS, voor de Vaste; zes Jaargangen, gr. 12mo 485 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . *f* 1.00.

Darup (Fr.), Lessen of Epistelen en Evangeliën, op al de dagen van de Vaste, met Korte Verklaringen en met Gebeden. Naar het Hoogduitsch, door A. VAN MAASELAND, R. C. Priester. Kerk. Goedgek. *f* 1.00.

Frint (Dr. J.), Leerreden voor den heiligen tijd van de Vaste. Uit het Hoogduitsch, door M. A. VAN STEENWIJK; 120 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . *f* 0.50.

Geramb (Pater Maria Joseph Baron de), Verzuchtingen, Gebeden en Brieven, naar het Fransch, door J. WITZ; 12mo 270 pag. Kerk. Goedg. *f* 0.60.

Geramb (Pater Maria Joseph Baron de), Bij het graf van mijnen Verlosser, naar het Fransch, door J. J. BURGMEIJER; Kerkelijk Goedgekeurd. Vierde druk . . . . *f* 0.10.

Geramb (Pater Maria Joseph Baron de), Uitboezeming tot den gekruisigden JESUS, door J. J. BURGMEIJER; Kerkelijk Goedgekeurd . . . *f* 0.10.

Herft (J. B.) De grootheid van JESUS in zijn lijden, eene Redevoering over ISAÏAS XIII, 1—12, uitgesproken op den Goeden Vrijdag, gr. 8vo 24 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . . . *f* 0.15.

Hohenlohe (Vorst **Alexander van**), Tweetal Leerreden, uitgesproken in de Domkerk te *Linz*, aan de *Enss* in *Oostenrijk;* de eerste op Goeden Vrijdag, de laatste op het Paaschfeest; uit het Hoogduitsch, door Mr. F. J. HOPPENBROUWERS; gr. 8vo 90 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . . . *f* 0.50.

Lucerne (C. G. de la), Betrachtingen over het Lijden onzes Heeren JESUS CHRISTUS; uit het Fransch vertaald, door A. VAN MAASELAND, R. C. Priester, gr. 8vo 245 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . . . *f* 1.00.

Maaseland (A. van), De Weg der Boetvaardigheid, 8vo. Kerkelijk Goedgekeurd . . . . . . *f* 0.20.

Marx (L. F.), Overwegingen voor den heiligen tijd van de Vaste. 4 Nos — N°. 1. Over de woorden van JESUS aan het Kruis; N°. 2. Over den zondenval en de opregte bekeering van den H. Vorst der Apostelen PETRUS; N°. 3. Over de vruchtelooze boetvaardigheden veler Christenen; N°. 4. Over het valsche geweten en de hoogst treurige gevolgen van hetzelve; gr. 8vo 600 blz. Kerkelijk Goedgekeurd. . . . . *f* 2.40.
Elk N°. afzonderlijk . . . . *f* 0.60.

Messing, Het Boek JONAS, een Vaste-Exempel in Vijf Homiliën, voorgedragen in de R. C. Kerk te *Bemmel;* gr. 8vo 80 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . *f* 0.40.

Messing, De dood van JESUS en van de zonde. Zes overwegingen in de Vaste, voorgedragen in de R. C. Kerk te *Bemmel;* gr. 8vo 160 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . . . *f* 0.60

Mühling (J. J.), JESUS de Verheerlijker des eeuwigen Vaders en Zaligmaker der menschheid. Zeven Redevoeringen, voorgedragen in den heiligen Tijd van de Vaste; gr. 8vo 148 pag. Kerkelijk Goedgek. *f* 0.60.

Paessmayer (Anton), 4e Deel, Leerreden over eenige onderwerpen uit het Lijden van onzen Heer JESUS CHRISTUS, gr. 8vo. Kerkelijk Goedgekeurd . *f* 2.00.

Reyre (Abt), Korte Preken op al de Zondagen van de Vaste: alsmede Onderrigtingen over de voornaamste Feestdagen van het Jaar, naar het Fransch, door A. VAN MAASELAND. R. C. Priester, 5 Deelen, gr. 12mo 1400 pag. Kerkelijk Goedgekeurd . . . . *f* 4.50.

Sailer (J. M. von), Overdenkingen over het Lijden van JESUS CHRISTUS, uit het Hoogduitsch, door M. A. VAN STEENWIJK. Vijfde druk. Kerkel. Goedgek. *f* 0.25.

Utberg (S.), Zestal Leerreden, handelende over de geheimen der Verlossing des Menschdoms, volbragt in het Lijden, den Dood, de Verrijzenis en Hemelvaart onzes Goddelijken Verlossers JESUS CHRISTUS, alsmede in de Nederdaling van den H. Geest. Uitgesproken bij gelegenheid van derzelver jaarlijksche feestelijke gedachtenisviering; gr. 8vo 124 pag. Kerk. Goedgek. *f* 0.50.

Wildt (Jozef), Godvruchtige betrachtingen in de Vaste, of het Lijden en Sterven van onzen Heer en Heiland JESUS CHRISTUS, naar de vier Evangelisten verdeeld volgens de veertig dagen van de Vaste en tot stichting der Christelijke Huisgezinnen; naar het Hoogduitsch, door A. VAN MAASELAND; 8vo 228 pag. Kerkelijk Goedgekeurd. . . . . *f* 0.45.

Ziedaar eene reeks van geschriften, die in den aanstaanden tijd van boetvaardigheid zeker de nuttigste lektuur en de heilzaamste bespiegelingen aanbieden, die door de lage prijsbepaling ook niemand kunnen afschrikken, en die alzoo bij uitzonder geschikt zijn, om zoo vele ijdele, beuzelachtige, ja zondige, zedebedervende en godsdienst-ondermijnende geschriften te verdringen.

Ook hebben voornoemde Uitgevers alom verkrijgbaar gesteld:

Schmitt, (H. J.), De Grieksch-Russische Kerk of beschrijving van den Oorsprong, de Leer, de Plegtigheden, de Inrigting, het Bestuur en de scheuring dezer Kerk, enz.; uit het Hoogduitsch, door M. A. VAN STEENWIJK, R. K. Priester en Pastoor te *Amsterdam*, met eene fraai gelithographiëerde plaat. Kerkelijk Goedgekeurd. Groot 8vo. Prijs *f* 2.—, vroeger *f* 3.—

De kwestie die thans in het Oosten van Europa is opgeheven en het oorlogsvuur in dat werelddeel al meer en meer dreigt te ontsteken, is nog eene der wrange vruchten dier rampzalige scheuring, welke in de elfde eeuw de SCHISMATISCHE GRIEKSCHE KERK van de algemeene Moederkerk deed afvallen. Het kan op dezen oogenblik niet dan belangrijk zijn zich met de geheele inrigting dier Kerk bekend te maken. Men zal daartoe in dit werk eene volledige voldoening vinden.

Nog eenige Exemplaren zijn voorhanden voor den verminderden prijs van:

(*f* 6.00 in plaats van *f* 15.90.)

Wiedemann (G. F.), Handboek der Algemeene Wereldgeschiedenis, Tweede Verbeterde Druk, 4 zware Deelen, in 8 lijvige Afleveringen, bevattende te zamen ruim 165 vellen compressen druk, in groot 12mo of 24 bladzijden per vel,

(dus elk Deel bijna **1000 Bladzijden.**)

verder:

voor *f* 3.00 in plaats van *f* 7.00.

Wiedemann (G. F.), *Geschiedenis der Fransche Omwenteling*, in het laatst der vorige eeuw, benevens de *Geschiedenis van het Fransche Keizerrijk onder* NAPOLEON I; 3 Deelen in gr. 8vo, bevattende te zamen 70 vellen druks.

☞ Alle deze werken zijn verkrijgbaar bij de meeste Boekhandelaren in het Rijk, en zijn *alle in voorraad* bij den Heer J. S. DE HAAS, te *Amsterdam*, Hoofdcorrespondent.

GEDENKPENNING

VAN DE HERSTELLING DER

BISSCHOPPELIJKE HIERARCHIE

IN NEDERLAND.

De Ondergeteekende heeft besloten, voorgelicht en gesteund door **DE VEREENIGING *REGT VOOR ALLEN*** te Amsterdam, eene Inteekening te openen op de Uitgave eener **Medalje of Gedenkpenning** geslagen ter eere der **Herstelling van de Geregelde Kerk-Ordening** in ons Vaderland.

Deze Gedenkpenning, vervaardigd op eene grootte van 54 ned. strepen middellijn, zal voorstellen eene gebeurtenis uit de Heilige Evangeliën, die een treffend zinnebeeld schijnt aan te bieden van de heropwekking des Episkopaats in ons midden: het wonder namelijk, beschreven bij Marcus V, v. 22—24, 35—43; Lucas VIII v. 41—43, 49—56; en Matthæus IX, v. 18—19, 23—26: **DE OPWEKKING VAN JAÏRUS DOCHTER.**

De pijpers en de woelende schare (Matth. IX, v. 23) meenden het Dochtertje was gestorven. De Bisdommen in Nederland, zoo dachten sommigen, waren vernietigd. Maar Jesus kwam en zeide: Deze jonge maagd is niet dood; maar zij SLAAPT. En zij hebben Hem bespot. En binnengaande nam Hij de vader en moeder, en de drie Apostelen met zich (Lucas VIII, v. 51), en het Dochtertje bij de hand houdende, zeide Hij tot haar: *Talitha cumi;* 't welk is te verstaan: Ik zeg u, jonge maagd, sta op. Desgelijks heeft de Vader der Barmhartigheid de Katholieken van Nederland en hunne Geestelijkheid met zich genomen; en in hun midden is het zegenspreidend Episkopaat, dat geslapen had, maar niet dood was, herrezen. En de jonge maagd is aanstonds opgestaan — *et ambulabat.* Zij was hersteld op het woord des Heeren — EN WANDELDE.

De keerzijde van den Gedenkpenning zal, in de latijnsche taal, ongeveer het volgende ten opschrift dragen: In een kring, langs den kant der Medalje, de namen van het Aartsbisdom en van de vier Bisdommen; in het midden, vergezeld van eenige Nederlandsch-Bisschoppelijke Attributen, deze woorden: DEN IV^n^ VOOR DE NONES VAN MAART VAN HET JAAR DES HEEREN MDCCCLIII, IS DOOR DE GENADE GODS, EN DE GUNST VAN DEN H. STOEL PIUS IX GELUKKIG REGERENDE, IN HET Ve JAAR DER REGERING VAN KONING WILLEM III, HET EPISKOPAAT IN NEDERLAND HERSTELD.

Deze Gedenkpenning zal vervaardigd worden door onzen met roem bekenden landgenoot LEOPOLD WIENER van Venlo, thans stempelsnijder der staatsmunt van het Koningrijk België te Brussel.

Exemplaren **IN BRONS**, op de gezegde grootte (54 ned. strepen middellijn), zullen, bij inteekening, geleverd worden tot een door het Bestuur der genoemde Vereeniging goedgekeurden prijs, die ongeveer *f* 2.— bedragen zal; iets meer of iets minder — naar gelang van het aantal bestellingen.

Exemplaren **IN ZILVER**, op de zelfde grootte, zullen komen te staan op niet hooger dan *f* 15.—

Over Exemplaren in Goud kan men zich met den Uitgever verstaan.

Bij elke Medalje wordt *gratis* een klein gedenkschrift gevoegd, inhoudende eene korte toelichting daaromtrent.

Alleen bij eene genoegzame inteekening, waarvan de erkenning door den Uitgever aan meergemeld Bestuur worden onderworpen, kan de zaak worden ten uitvoer gelegd.

AMSTERDAM, Februarij, 1854.

C. L. VAN LANGENHUYSEN,
Boekhandelaar en Uitgever.

☞ **De Inteekenlijsten zijn algemeen verzonden. Men wordt verzocht die op dezelfde wijze terug te zenden, dat is: *franko* onder kruisband, waarvoor men 2 centen aan het Postkantoor betaalt.**

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.